

108103

STORTINGSMØTET PÅ ELVERUM 9. APRIL 1940

Av John Sand

I NATIONEN 5. ds. gir herr Erik Braadland et feilaktig bilde av det stortingsmøte som ble satt på Elverum kl. 21.30 den 9. april 1940. Således hevder herr Braadland at C.J. Hambro "ga fra talerstolen uimotsagt av deltagerne på stortingsmøtet regjeringen fullmakt til å utøve de funksjoner som etter Grunnloven tilligger Stortinget inntil forholdene igjen måtte bli slik at Stortinget kunne samles i trygghet og frihet." Men Hambro ble imotsagt. Det korrekte forhold er nemlig at stortingsmennene Getz, Stray og Førre (2 ganger) tok til ordet etter at Hambro hadde fremsatt sitt fullmaktsforslag. Etter at Getz var kommet med en kort opplysning uttalte Hambro: " - og Stortinget bekrefter alene ved sin beslutning den generelle adgang til å gi provisoriske anordninger som Regjeringen har i den tid Stortinget ikke er samlet." Til dette replisserte representanten Førre: "Hvis Regjeringen har den fullmakt, behøver den ikke å få en ny." Stortingsmann Førre har i en artikkel i Andøya Avis 14/8 1958 nærmere utdypet det som skjedde under det forøvrig nokså kortvarige Elverumsmøtet. I nevnte artikkel skrev Førre bl.a.: "Jeg uttalte at på grunnlag av herr Hambros siste erklæring at når Regjeringen har sin fullmakt i henhold til Grunnloven, var det intet grunnlag for å vedta en ny fullmakt." Dermed avsluttedes debatten om dette spørsmål. Og noen votering ble ikke foretatt." Her kan jeg nevne at statsvitenskapsmannen, professor dr. juris Frede Castberg, i sin bok JURIDISKE ~~XXXXXXXX~~ STRIDS-SPØRSMÅL I NORGES NYERE HISTORIE side 57 skriver: "Nå kan man etter min mening ikke si at Elverumsfullmakten ble vedtatt av Stortinget. Det faktiske forhold er at den beslutning som ble foreslått av Stortingets president, overhodet ikke ble satt under votering. Møtet ble hevet før det var stemt over forslaget." Dr. Castberg tar på side 58 sterk avstand fra den tanke at man ~~xxx~~ - med bakgrunn i de uttalelser som falt under Elverumsmøtet - skulle kunne betrakte ~~XXXXXXXX~~ Hambros forslag som på noen måte bifalt av Stortinget. Professor Castberg bygger her på den kjennsgjerning jeg foran har påvisst at bl.a. representanten Førre gjorde innsigelse mot Hambros forslag.

En annen som deltok under Elverumsmøtet var daværende odelstingspresident Neri Valen (V) Den 9. og 10/12 1947 skrev Valen to lange artikler i avisen Varden. Hans konklusjon lød: "Eg hugsar vel at politikarane var på det reine med at det ikkje var votert over fullmakta i Elverum, og at fullmakta ikkje heller var i konstituasjonelle former." Odelstingspresident Valen uttaler forøvrig om det som rent faktisk foregikk under Elverumsmøtet: "Men for presidentskapet og for dei andre politikarar som var i Elverum, var det samrøystes vedtaket om underhandling med tyskarane det eigentlege politiske innhaldet av møtet."

La meg tilslutt ta med at professor dr. Castberg, som ved års - skiftet 1944/45 kom til London, flere steder i sin dagbok fra London-tiden, kommer inn på at det ikke forelå noen "Elverumsfullmakt" Således skriver Castberg i sin dagboksopptegnelse for søndag 18/2 1945: "Wright var forøvrig sterkt opptatt av at den såkalte "Elverumsfullmakt" overhodet ikke eksisterte. Nettopp om den hadde jeg en kort, men noe skarp replikkveksel med Hambro.... Han vil ikke være med på at den fullmakt han foreslo .. var et utslag av konstituasjonell nødrett og ga regjeringen myndighet utover de vanlige myndighetsgrenser." (Min understr.)

Sand!